

SIMONYI IMRE:

Pár pohár rizling egy régi bormérésben

Néhai T. J. színművész emlékezetére

... utoljára még Krúdyról beszéltünk

meg arról hogy a rizling általában
úgy harmadfél-négyesztendős korában
éli legduhajabb legénykorát

s hogy kalapot nem visel okos ember
sértődések elkerülése végett
— Bartók rég halott —
hát ki előtt emelné meg

s hogy meglehetősen elgondolkoztató
az emberi tehetség természete:
a rögtön-mérgező mérgeket már felfedeztük
ám a rögtön-gyógyító gyógymódokat még nem

s hogy vajon a gazember tudja-e hogy gazember
akár kasszaűző akár messiás

(és érdekes — hogy közös ismerősünk
ott Tolcsván az a vereshajszú pincemester)

a pubertás pedig pontosan a bölcsőben kezdődik
s még a koporsó fedelét is lerúgja
nyolcvanadik évünkkel egyetemben
— ebben megegyeztünk —

s különös: — a harmadik pohár után már sejti az ember
hogy a szerelem mindig magánügy
egy ember ügye
azé aki szeret

bűn pedig csak a hazugság a gyávaság az árulás:
felebarátod feleségét ha megkínád
vagy ő a bűnös vagy ő sem

s ezenkívül ne lopj ne ölj — rendben van —
(na de hát teljesen rokontalanul mégsem élhet az
ember)

„de aztán színházról egy szót sem” —
„de aztán irodalomról egy szót sem” —
— de hát X színház már rég nem színház
— de hát Z író sosem volt író
tehát: — színházról meg irodalomról egy szót sem
beszéltünk

csak arról hogy okos fejjel nehéz boldogan megöregedni

meg arról hogy a legszebb magyar szó
talán mégiscsak az hogy szerető

meg arról hogy mégiscsak rettenetes: — Pirandello
 csupán egy komédiáslányról jut olykor eszembe
 aki „Hat Szerepből” egyet játszott a színpadon s az
 idegeimben

meg arról hogy a hurkot a gyilkosnak és a hősnek
 ugyanabból a kenderből fonják
 (ám mi lesz ha egy napon a gyilkosok
 kikérik ezt maguknak)

meg arról hogy az újság szívhasogatón írja:
 egy disszidensnek se éjjele se nappala
 a honvágytól
 ám furcsa — de akkora honvágy is akadt
 amitől az ember egyszerűen itthon maradt

s hogy így negyven felé már illő a legvégső dolgokról
 gondolkodni:
 úgymint Jäger tanár úr találmányáról
 a lakbérhátralékról
 a szeptember végi falevelekről
 valamint anyai nagyapámról
 aki bölcsen nyilatkozott egy görbelábú asszonyyságról:
 ágyban nem kell gyalogolni

s hogy van-e annál iszonyúbb hogy anyáink
 tulajdonképpen nem is minket szeretnek — akik
 vagyunk —
 hanem a fiaikat — hivatalból

jónak lenni pedig csak előre megfontolt szándékkal
 folytatólagosan és többrendben lehetséges
 (amiként gyilkoltak a kopaszra beretvált fegyencek)

és aztán: — bármibe is kerül —
 hazádnak hazádnak rendületlenül

s aztán: — a pohár alján
 a lélek mélyén
 a nehezülő mélyén
 a nehezülő nyelvek hegyén
 — staccatóban —
 ilyen kategóriák:
 emberség tisztesség becsület

s erről vagy másról
 eszünkbe jutott vajon
 mit csinálhat most Németh László

s mint végső felismerés
 csurran az üvegből a maradék:
 tisztességes ember nem gondol asszonyra
 és nem olvassa a hadvezérek emlékiratait
 halála órájában

s végül fokozás:
 — fokozása ennek annak —
 nagy nagyobb legnagyobb ...

hát így alakult
 hogy bár sok mindenről beszélünk
 erről meg arról
 Gorkij színészéről meg Willy Lomanról
 (s hogy iható volt ez a bor)
 de elmenőben — ahogy már mondtam —
 már megint valamit Krúdyról ...